

Nr 355.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående grunderna för uttagande av statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1942 m. m.; given Stockholms slott den 29 maj 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 29 maj 1942.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter frågan om grunderna för uttagande av statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1942 samt vissa andra spörsmål angående utformningen av riksstaten för budgetåret 1942/43. Departementschefen anför därvid följande:

Å driftbudgeten i det i 1942 års statsverksproposition framlagda förslaget till riksstat för budgetåret 1942/43 upptogs utgifter å sammanlagt 2,324 miljoner kronor. Inkomsterna beräknades till 2,327 miljoner kronor. Överskottet av inkomster över utgifter å 3 miljoner kronor betecknades såsom avsett att balanseras i avvaktan på slutlig reglering av riksstaten.

Förändringar av utgifterna å driftbudgeten.

Av de i statsverkspropositionen upptagna utgifterna å driftbudgeten hänförde sig 2,038 miljoner kronor till egentliga statsutgifter under första—fjortonde huvudtitlarna och 286 miljoner kronor till utgifter för statens kapitalfonder. Huvudparten av sistnämnda summa föll på riksgäldsfonden med 214 miljoner kronor; avskrivningarna av nya kapitalinvesteringar uppgingo till 68 miljoner kronor.

I särskilda propositioner har Kungl. Maj:t föreslagit ett flertal ändringar beträffande driftbudgetens utgiftssida.

De viktigaste ändringsförslagen avse fjärde, femte och nionde huvudtitlarna samt huvudtiteln för avskrivning av nya kapitalinvesteringar. En för de olika huvudtitlarna gemensam anslagsökning på något över 8 miljoner kronor inträder till följd av den uppräknig av kristilläggen från 12 till 14 procent, varom jag tidigare i dag framlagt förslag. — Anslagssumman å försvarsdepartementets huvudtitel, som i statsverkspropositionen beräknades till 713 miljoner kronor, har stigit till 716 miljoner kronor, därvid dock ett anslag på 3 miljoner kronor till hjälpverksamhet till förmån för de till militärtjänstgöring inkallades familjer förutsatts överfört till förskottsstaten för försvarsväsendet. Om till den angivna siffran för fjärde huvudtiteln läggas anslagen till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i försvarsväsendets fastighetsfond, vilka stigit med omkring 2 miljoner kronor till ej fullt 51 miljoner kronor, kommer man till en siffra av 767 miljoner kronor för de på riksstatens driftbudget upptagna försvarskostnaderna. I detta sammanhang bör dock erinras, att gränsdragningen mellan vad som föres å riksstat och å förskottsstat i vissa stycken är konventionell, att avskrivning i rätt avsevärd omfattning sker vid sidan av budgeten med hjälp av fonderade medel och att å tilläggsstat II till riksstaten för löpande budgetår upptagits vissa icke obetydliga anslag till materielanskaffning, som enligt tidigare tillämpade principer skulle fallit på riksstaten för nästa budgetår. — Socialdepartementets huvudtitel har undergått en ökning på 13 miljoner kronor, varav omkring hälften faller på dyrtidstillägg å folkpensioner och invalidunderstöd. Nya anslag ha tillkommit bland annat för kristillägg åt sjukkassor (1 miljon kronor), vissa byggnadsarbeten (omkring 0.5 miljon kronor) och sommarvistelse för stadsbarn (0.5 miljon kronor). Anslagen till mödrahjälp utan återbetalningsskyldighet och till moderskapspenning ha ökats med 1 respektive 0.4 miljon kronor och anslagen till civila luftskyddet med tillhoppa 0.8 miljon kronor. Avlöningsanslagen för arbetsmarknadscommissionen, länsstyrelserna och sinnessjukhusen ha uppräknats med sammanlagt 2.0 miljoner kronor. Höjningarna motvägas av vissa sänkningar; de största, som uppgå till vardera 1 miljon kronor, avse anslagen till åtgärder för arbetsmarknadens reglering och till anordnande av allmänna samlingslokaler. — Jordbruksdepartementets huvudtitel utvisar den största stegringen, i runt tal 15 miljoner kronor, varav 13 miljoner kronor faller på anslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, som föreslagits höjt från 80 till 93 miljoner kronor, och 1.5 miljoner kronor på en ökning av anslaget till väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo. —

För utgiftshuvudtiteln Avskrivning av nya kapitalinvesteringar, som i statsverkspropositionen slutade på 67.9 miljoner kronor, äro ett flertal ändringar påkallade, vilka jag i annat sammanhang denna dag anmält. Ändringarna medföra en höjning av anslagssumman på 6.0 miljoner kronor, eller till 73.9 miljoner kronor.

Beträffande Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen och i särskilda propositioner framlagda anslagsäskanden har riksdagen i flertalet fall redan fattat beslut. Anslagsgranskningen har icke medfört någon nämnvärd förändring i de förut angivna siffrorna.

Enligt uppgifter, som från riksgäldskontoret överlämnats till bankoutskottet, bör staten för riksgäldsfonden nu justeras, så att det tidigare beräknade underskottet reduceras med 3 miljoner kronor. Jag förutsätter, att riksdagen vidtager jämkning i det i riksstatsförslaget uppförda underskottet i enlighet därmed.

Den totala nettoökning av driftbudgetens utgiftssida i förhållande till statsverkspropositionen, varmed man nu har att räkna, uppgår till inemot 39 miljoner kronor. Anslagssumman på driftbudgeten skulle härigenom, såvitt nu kan bedömas, bli 2,363 miljoner kronor.

Ny beräkning av vissa inkomsttitlar.

I statsverkspropositionen utvisar driftbudgetens inkomstsida, såsom nyss erinrats, en summa av cirka 2,327 miljoner kronor. Härav hänföra sig 1,988.9 miljoner kronor till egentliga statsinkomster och 338.6 miljoner kronor till inkomster av statens kapitalfonder.

Bland de under egentliga statsinkomster ingående skatterna beräknas inkomst- och förmögenhetsskatten giva 450 miljoner kronor, värnskatten 350 miljoner kronor, krigskonjunkturskatten 35 miljoner kronor och särskild skatt å förmögenhet 27 miljoner kronor. Stämpelmedlen äro upptagna till 55 miljoner kronor. I automobilskattemedel beräknas inflyta 13 miljoner kronor. Tullar och acciser beräknas till sammanlagt cirka 927 miljoner kronor, varav tullmedel 120 miljoner kronor, allmän omsättningskatt och värus-katt 290 miljoner kronor, tobaksskatt 185 miljoner kronor och skatter å alkoholhaltiga drycker sammanlagt 288 miljoner kronor.

Inkomsterna från statens affärsverksfonder beräknas i statsverkspropositionen till sammanlagt 231 miljoner kronor, därav för postverket 30 miljoner kronor, för telegrafverket 55 miljoner kronor, för statens järnvägar 100 miljoner kronor, för statens vattenfallsverk 30 miljoner kronor och för domänverket 16 miljoner kronor.

Till stöd för en omprövning av inkomstberäkningen i riksstatsförslaget ha genom vederbörande verkschefers försorg verkställt nya uppskattningar av den sannolika tullinkomsten för nästa budgetår och av överskotten vid de affärsdrivande verken. Därjämte har inom riksräkenskapsverket utförts en preliminär beräkning rörande årets taxeringsresultat för inkomst- och förmögenhetsskatten. Jag torde nu få i korthet redogöra för de justeringar av

de i statsverkspropositionen förordade uppskattningarna av intäkten under olika inkomstitlar till vilka anledning synes föreligga.

Inkomst- och förmögenhetsskatt samt värnskatt. Vid inkomstberäkningen i statsverkspropositionen, som i denna del helt följde riksräkenskapsverkets förslag, antogs inkomst- och förmögenhetsskatten för nästa budgetår komma att ge en behållen inkomst av 450 miljoner kronor, under förutsättning att grunderna för uttagande av skatten bibehölls oförändrade. Under samma förutsättning uppskattades inkomsten av värnskatten till 280 miljoner kronor. Av skäl till vilka jag i det följande återkommer uppfördes emellertid sistnämnda inkomstitel i riksstatsförslaget med ett provisoriskt tillägg av 70 miljoner, eller med 350 miljoner kronor.

De uppgifter som nu föreligga angående årets taxeringsresultat, vilket är avgörande för skatteutfallet under nästa budgetår, spegla för fysiska personer en gynnsammare utveckling än man hittills räknat med. I synnerhet på landsbygden inregistreras i det hittills bearbetade materialet en icke oväsentlig ökning av det beskattningsbara beloppet för denna grupp av inkomsttagare. Av tillgängliga uppgifter att döma torde däremot resultatet för aktiebolagens del bliva sämre än tidigare beräknats, sannolikt till icke ringa del till följd av omfattande avskrivningar. Resultatet av en bearbetning av det föreliggande materialet torde få delgivas vederbörande riksdagsutskott.

Till frågan om de belopp med vilka de här berörda skattetitlarna böra uppföras i riksstaten återkommer jag i det följande i samband med behandlingen av grunderna för uttagande av direkt skatt under nästa budgetår.

K r i g s k o n j u n k t u r s k a t t. I statsverkspropositionen har inkomsten av krigskonjunkturskatt för nästa budgetår uppskattats till 35 miljoner kronor. Med hänsyn till att skatten under löpande budgetår beräknas avkasta något över 40 miljoner kronor förefaller det icke osannolikt, att den föregående inkomstberäkningen under förutsättning av oförändrade uttagningsgrunder för skatten skulle kunna justeras uppåt. Emellertid har i den för riksdagen framlagda propositionen angående krigskonjunkturskatt för år 1942 föreslagits vissa jämkningar, vilka kunna väntas medföra ett väsentligt inkomstbortfall. Jag syftar på de nya bestämmelserna om ett särskilt utjämningsavdrag, i regel motsvarande 15 procent av jämförelseinkomsten. Utan de begränsningar i tillämpningsområdet för det nya avdraget, som av olika skäl ansetts påkallade, skulle detta enligt verkställda beräkningar medföra en skatteförlust på c:a 60 procent. Som bestämmelserna i förslaget utformats blir förlusten mindre ehuru med säkerhet ändå rätt betydande. Anledning synes mig föreligga att uppföra inkomstiteln i riksstaten med ett från 35 till 25 miljoner kronor reducerat belopp.

S t ä m p e l m e d e l. I proposition till årets riksdag har förslag framlagts om viss höjning av lotterivinstskatten. Intäkten av denna skatt redovisas under här ifrågavarande inkomstitel. Sedan riksdagen numera godkänt skatteförslaget, torde stämpelmedlen i riksstaten böra uppföras med ett förhöjt belopp. Som inkomsten av stämpelmedel i statsverkspropositionen be-

räknats relativt lågt, torde en höjning från 55 till 65 miljoner kronor få anses berättigad.

I en till mig överlämnad promemoria har generaltulldirektören beräknat det nettobelopp, varmed tullmedlen kunna väntas inflyta under nästa budgetår, till 95 miljoner kronor, vilket innebär en sänkning med 25 miljoner kronor i förhållande till den i statsverkspropositionen anmälda uppskattningen. Generaltulldirektören har därvid utgått från en beräkning av utfallet av tullinkomsterna för innevarande budgetår. Denna beräkning, som grundats på tulldebiteringen under tiden juli 1941—april 1942, utmynnar i en uppbörd av tullmedel på 100 miljoner kronor, vilket efter avdrag för restitutioner antages betyda en behållen inkomst på 95 miljoner kronor. Visserligen påverkas årets siffra av särskilda förhållanden såsom de ovanligt svåra isförhållandena i februari och mars, men enligt vad som uttalas i promemorian skulle det likväl finnas anledning att betrakta årets inkomstutfall såsom ett maximum för vad som kan påräknas under nästa budgetår.

Ehuru jag kan i huvudsak ansluta mig till den uppfattning om den sannolika inkomstutvecklingen, åt vilken generaltulldirektören givit uttryck, finner jag det i rådande ovissa läge riktigast att i riksstaten uppföra tullmedlen med ett till 100 miljoner kronor avrundat belopp. Att denna inkomstberäkning snarast måste bedömas såsom hög får beaktas vid uppskattningen av övriga inkomstitlar.

Den höjning av tobaksskatten som årets riksdag beslutat motiverar en uppräknig av inkomstiteln för nästa budgetår från det i statsverkspropositionen angivna beloppet av 185 miljoner kronor till 200 miljoner kronor. Med hänsyn till den risk som föreligger för en viss reduktion av tobaksförsäljningen till följd av ransoneringen kunde övervägas att i riksstaten uppföra ett något lägre belopp. Tillräckliga skäl att avvika från nyss angivna uppskattning synas mig emellertid ej föreligga. Ransoneringen torde däremot böra föranleda, att man icke längre räknar med någon extra inleverans av vinstmedel från monopolbolaget under nästa budgetår. Statens inkomst av aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet bör därför uppföras med 1,595,000 kronor i stället för det i statsverkspropositionen beräknade beloppet av 6,595,000 kronor.

Inkomsten av rusdrycksförsäljningsmedel: partihandelsbolag har i statsverkspropositionen beräknats till 21 miljoner kronor. Därvid har förutsatts, att aktiebolaget Vin- & spritcentralen skulle budgetåret 1942/43 till statsverket inleverera även det belopp å c:a 4.5 miljoner kronor, varmed de under år 1942 till vinst- och prisregleringsfonden avsatta medlen beräknades överstiga en ursprungligen planerad avsättning å 5 miljoner kronor. Med hänsyn å ena sidan till bolagets önskemål att till stärkande av likviditeten tillsvidare få inom företaget behålla hela det till vinst- och prisregleringsfonden avsatta beloppet jämte en del av en påräknad extraordinär vinst, å andra sidan till möjliga behov av ökad inleverans av vinstmedel, har Kungl. Maj:t medgivit, att bolaget i bokslutet för år 1941 finge avsätta medel till en dispositionsfond med skyldighet för bolaget att, när Kungl. Maj:t

så beslutar, inleverera de avsatta medlen till statsverket. Bolaget har med stöd av detta beslut till en dispositionsfond avsatt 6 miljoner kronor. Till vinst- och prisregleringsfonden ha avsatts i runt tal 9.5 miljoner kronor eller hela det av bolaget åsyftade beloppet.

Enligt vad jag inhämtat föreligger numera enligt bolagets uppfattning anledning att räkna med att den i statsverkspropositionen förutsatta inleveransen från spritcentralen skall kunna uppnås utan anspråktagande av de fonderade medlen. Skulle denna förväntan icke infrias, torde inbetalningen böra uppbringas till avsett belopp med hjälp av medel från dispositionsfonden. Om vinstresultatet blir ännu gynnsammare än väntat, anser jag icke detta böra för närvarande föranleda någon ytterligare fondering av medel inom företaget.

Omsättnings- och utskänkningskattens avkastning beräknades i statsverkspropositionen till 200 miljoner kronor. Därvid uppskattades skatteinkomsten vid oförändrade uttagningsgrunder till 185 miljoner kronor, vartill lades 15 miljoner kronor i beräknat tillskott till följd av en planerad skattehöjning.

Ovissheten om den fortsatta konjunkturutvecklingen gör det svårt att bilda sig en mening om avkastningen av ifrågavarande skatt. De erfarenheter som vunnits under den förflutna tiden synas närmast tala för att den föregående beräkningen måste anses försiktig. Jag finner likväl icke en uppräknings över den tidigare nivån motiverad. Då riksdagen numera beslutat en skatteskärpning av den ungefärliga omfattning, varmed räknades vid utarbetandet av statsverkspropositionen, anser jag mig sålunda böra förorda, att inkomstiteln uppföres med det tidigare beräknade beloppet, 200 miljoner kronor.

Trafikskatt. I proposition till riksdagen har framlagts förslag om en särskild trafikskatt avsedd att utgå å vissa avgifter för personbefordran med järnväg. Avkastningen av skatten har av de sakkunniga, vilkas förslag ligger till grund för propositionen, beräknats till 22 miljoner kronor, varav i runt tal 17 miljoner kronor från statens järnvägar och återstoden från de enskilda järnvägarna. Genom en taxjustering, som föreslagits genomförd i samband med att skatten införes, skulle dessutom statens järnvägar tillföras en merinkomst, som beräknats till c:a 4 miljoner kronor. Förutsättning för beräkningarna är, att trafiken blir av ungefär samma omfattning som år 1941. En viss avrundning nedåt synes påkallad med hänsyn till beskattningens sannolika inflytande i trafikbegränsande riktning.

Under förutsättning att riksdagen antager det framlagda förslaget, bör i riksstaten uppföras en ny inkomstitel, benämnd trafikskatt. Med hänsyn till att skatten inflyter kvartalsvis i efterskott, bör den under första året av sin tillämpning upptagas med $\frac{3}{4}$ av den beräknade helårsavkastningen, eller till ett avrundat belopp av 16 miljoner kronor. Jag återkommer i det följande till uppskattningen av statens järnvägars överskott under samma förutsättning.

Vissa av de under uppbörd i statens verksamhet uppförda inkomstitlarna

böra i anledning av för riksdagen framlagda förslag eller eljest vidtagna avgiftsförändringar justeras. Sålunda böra inkomsterna från karolinska sjukhuset höjas från det i statsverkspropositionen beräknade beloppet, 4,000,000 kronor, till 4,160,000 kronor och inkomsterna från serafimerlasarettet höjas från 2,300,000 kronor till 2,320,000 kronor. Inkomsttiteln terminsavgifter från läroverken m. m. bör erhålla den ändrade benämningen avgifter vid läroverken m. m., sedan den utsträcks till att avse även real- och studentexamensavgifter. Den vidgade omfattningen av uppbörden under denna titel föranleder en uppräknig från 1,400,000 kronor till 1,600,000 kronor. Inkomster vid statens bakteriologiska laboratorium böra uppföras med ett från 400,000 kronor till 420,000 kronor förhöjt belopp. Slutligen bör inkomsttiteln avgifter för statskontroll å krigsmaterieltillverkningen sänkas från 30,000 kronor till 15,000 kronor.

Under diverse inkomster torde lotterimedlen i anledning av penninglotteriets utvidgning böra uppräknas med 3 miljoner kronor till 23 miljoner kronor. Inkomsttiteln övriga diverse inkomster bör höjas med 400,000 kronor till 4,600,000 kronor i anledning av att under densamma böra redovisas de fonderade examensmedel vid läroverken, som enligt ett för riksdagen framlagt förslag skola inlevereras till statsverket. Jag är icke beredd att nu tillstyrka den i statsverkspropositionen berörda indragningen av beväringssamfundets invalid- och pensionsfond.

Överskotten från statens affärsverk beräknades i statsverkspropositionen med utgångspunkt från att kristillägg skulle komma att utgå med 12 procent och med föregripande av vissa taxehöjningar vid postverket, telegrafverket och statens järnvägar. Enligt de från affärsverken inhämtade uppgifterna kunna de i statsverkspropositionen föreslagna inkomstberäkningarna vidhållas, oaktat att kristillägg nu, enligt vad jag i annat sammanhang förordar, böra beräknas efter 14 procent och oavsett att den planerade taxehöjningen för statens järnvägars del förutsättes i huvudsak ersatt med en trafikskatt. Den gynnsamma uppskattningen av överskottet från statens järnvägar motiveras av de ytterligare erfarenheter som vunnits angående trafikens utvecklingstendenser. Såväl persontrafiken som godstrafiken ha visat en kraftigare ökning än beräknat. Å andra sidan måste man även räkna med ej oväsentligt ökade driftskostnader. En beräkning av överskottet vid statens järnvägar i enlighet med järnvägsstyrelsens förslag, alltså till 100 miljoner kronor, måste betraktas såsom försiktig i betraktande av den kraftiga utveckling trafiken visat och med tanke på det inkomstillskott en med den föreslagna trafikskatten förbunden taxejustering enligt vad nyss anförts bör medföra. Med hänsyn till den betydande osäkerhetsmarginal som vissa andra inkomsttitlar förete kunde visserligen denna försiktighet vara motiverad, men jag finner likväl tillgängliga uppgifter utgöra tillräckligt underlag för en uppräknig av överskottet till 110 miljoner kronor.

Slutligen får jag erinra om att enligt det av riksdagen godkända förslaget

till stat för statens allmänna fastighetsfond överskottet från byggnadsstyrelsens delfond bör i riksstaten uppföras med ett från 7,109,000 kronor till 7,424,000 kronor förhöjt belopp.

De av mig i det föregående förordade inkomstjusteringarna betyda en ökning av skatterna med netto 11 miljoner kronor, av uppbörd i statens verksamhet med 385,000 kronor, av diverse inkomster med 3.4 miljoner kronor och av inkomster av statens kapitalfonder med 5.8 miljoner kronor. Enligt de framlagda beräkningarna — vid vilka emellertid bortsetts från inkomst- och förmögenhetsskatten jämte värnsskatten — skulle driftbudgetens inkomstsumma alltså ökas med sammanlagt 20.1 miljoner kronor, eller från 2,327.5 miljoner kronor till 2,347.6 miljoner kronor.

Grunder för uttagningen av inkomst- och förmögenhetsskatt samt värnsskatt.

Av föregående översikt över förändringarna i anslagssumman å driftbudgeten i riksstaten för budgetåret 1942/43 samt av de justeringar i vissa inkomstberäkningar, som nu äro påkallade, framgår, att mot utgifter på i runt tal 2,363 miljoner kronor komma att svara inkomster på cirka 2,348 miljoner kronor; inkomst- och förmögenhetsskatten samt värnsskatten antagas då alljämt uppförda med de i statsverkspropositionen beräknade beloppen. En brist å 15 miljoner kronor framkommer alltså under sistnämnda förutsättning, även sedan de justeringar av vissa indirekta skatter och taxor, som föregrepos i statsverkspropositionen och sedermera beslutats eller blivit föremål för förslag till riksdagen, förutsatts i sin helhet genomförda. Att bristen icke blir större trots en relativt betydande ökning av utgifterna och trots den avsevärda nedräkning av tullinkomsterna, som blivit nödvändig, förklaras av att den indirekta beskattningen och överskotten från affärsverken lämna ett större bidrag till utgiftsfinansieringen än man tidigare räknat med.

Jag har förut erinrat om att värnsskatten, om den antages uttagen efter oförändrade grunder, skulle på det i statsverkspropositionen förutsatta taxeringsunderlaget ge en inkomst, som med 70 miljoner kronor understiger den i riksstatsförslaget preliminärt uppförda. Tillägget å 70 miljoner kronor infördes i riksstatsförslaget för att balansera ett vid tidpunkten för statsverkspropositionens utarbetande motsett underskott å 67 miljoner kronor, för vilket täckning ansågs böra beredas, innan riksstaten slutligt fastställdes. Huruvida hela beloppet, som blott provisoriskt påfördes inkomstiteln värnsskatt, borde definitivt tagas ut av de olika skatterna på inkomst och förmögenhet eller till en del på annat sätt, lämnades öppet i avvaktan på den prövning av det slutliga behovet av ökade skatteintäkter, som borde ske, då budgetutfallet för löpande budgetår kunde överblickas och fullständigare uppgifter förelågo angående utgifter och inkomster på nästa års riksstat.

Lägges den nu konstaterade budgetbristen på 15 miljoner kronor till det i statsverkspropositionen blott provisoriskt införda inkomstillägget på 70 mil-

joner kronor, framkommer ett sammanlagt inkomstbehov på 85 miljoner kronor. Delvis vinnes täckning för detta genom den förbättring av skatteutfallet, med vilken man enligt vad tidigare anförts numera har att räkna, delvis kräver det för sin finansiering en skärpning av beskattningen.

Med bortseende från nyssnämnda provisoriska tillägg på 70 miljoner kronor beräknades inkomst- och förmögenhetsskatten tillsammans med värnskatten i statsverksproposition ge en intäkt på 730 miljoner kronor. Det gynnsamma taxeringsresultat, mot vilket tillgängliga uppgifter visa hän, synes berättiga till en uppräknig av denna summa med 2 à 3 procent eller, avrundat, till c:a 750 miljoner kronor. Verkställes denna höjning av inkomstberäkningen, reduceras behovet av ytterligare skatteinkomster ånyo till den i statsverkspropositionen antagna storleksordningen.

Jag har redan framhållit, att indirekta skatter och taxehöjningar bidragit till att finansiera utgifterna med högre belopp än som förutsattes i statsverkspropositionen. Under dessa förhållanden finner jag icke anledning att förorda, att föreliggande brist på 65 miljoner kronor skall till någon del täckas genom en ytterligare skärpning av den indirekta beskattningen. Ett skatteförslag som under senare tid varit föremål för ett visst allmänt intresse, nämligen skatt å tidskrifter, anser jag förenat med sådana tekniska svårigheter, att det — i synnerhet med tanke på den relativt obetydliga inkomst den nya skatten skulle skänka — åtminstone för närvarande icke bör genomföras. Jag förutsätter alltså, att de erforderliga skattemedlen uttagas genom skärpt beskattning av inkomst och förmögenhet. Enklast sker detta genom att uttagningsgrunderna för inkomst- och förmögenhetsskatten bibehållas oförändrade men en ny skala för värnskatten fastställles, som kan beräknas öka intäkten av denna skatt med det ursprungligen förutsatta beloppet.

Förslag om värnskatt för budgetåret 1942/43 anmäles senare denna dag Enligt förslaget skall skatteskalen för fysiska personer höjas över hela linjen, dock något starkare i högre inkomstlagen. Skattens progressivitet blir alltså något svagare än inkomst- och förmögenhetsskattens vid en uttagningsprocent för botten skatten av 110. För aktiebolagens del förordas en höjning av uttagningsprocenten med 2 enheter, eller till 12 procent. Skatten på fysiska personer beräknas med den föreslagna skattehöjningen på det nu förutsedda taxeringsresultatet ge en merinkomst på 55 miljoner kronor. Skärpningen av bolagsbeskattningen beräknas betyda 15 miljoner kronor.

I anslutning till värnskatteförslaget anmäles även förslag till en maximering av statsbeskattningen i förhållande till inkomsterna. Någon beräkning av den skatteförlust, som inträder om förslaget genomföres, har icke kunnat verkställas. Inkomstminskningen torde icke bli av sådan storleksordning, att de här förordade beräkningarna behöva justeras med hänsyn därtill.

Med beaktande av föreliggande taxeringsuppgifter och under förutsättning av bifall till här berörda skatteförslag torde inkomst- och förmögenhetsskat-

ten samt värns-katten böra i riksstaten uppföras med 460 respektive 360 miljoner kronor. Driftbudgetens inkomster bringas därigenom att något överstiga utgiftssumman. En sammanfattande översikt över driftbudgeten i riksstatsförslaget sådan denna ter sig efter de här skildrade eller förordade ändringarna torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende (*Bilaga*).

Hemställan.

Under åberopande av vad här förut anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att besluta, att bottenskatt enligt 18 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skall för år 1942 utgå med 150 procent av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i 18 § 2 mom. a) och c) nämnda förordning, samt med 200 procent av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i samma moment b).

Vidare hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte — med ändring av i statsverkspropositionen framlagda förslag såvitt avser upptagande i riksstaten för budgetåret 1942/43 av nedan angivna inkomstitlar — föreslå riksdagen

att i nämnda riksstat upptaga dessa inkomstitlar sålunda:

Inkomst- och förmögenhetsskatt, <i>bevillning</i>	kronor 460,000,000
Värns-katt, <i>bevillning</i>	» 360,000,000
Krigskonjunkturskatt, <i>bevillning</i>	» 25,000,000
Stämpelmedel, <i>bevillning</i>	» 65,000,000
Tullmedel, <i>bevillning</i>	» 100,000,000
Tobaksskatt, <i>bevillning</i>	» 200,000,000
Inkomster vid statens bakteriologiska laboratorium	» 420,000
Inkomster vid karolinska sjukhuset ..	» 4,160,000
Inkomster vid serafimerlasarettet	» 2,320,000
Avgifter vid läroverken m. m.	» 1,600,000
Avgifter för statskontroll å krigsmaterieltillverkningen	» 15,000
Lotterimedel	» 23,000,000
Övriga diverse inkomster	» 4,600,000
Statens järnvägar	» 110,000,000
Statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond	» 7,424,000
Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet ..	» 1,595,000.

Slutligen hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen besluta att i nämnda riksstat under rubriken skatter upptaga en ny inkomstitel sålunda:

Trafikskatt, *bevillning* ..... kronor 16,000,000.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gösta Renlund.

Driftbudgeten för

Inkomster.

	Statsverks- propositionen Milj. kr.	Senare ändringar Milj. kr.	Summa Milj. kr.
A. Egentliga statsinkomster:			
I. Skatter	1,858.3	+ 31.0	1,889.3
II. Uppbörd i statens verksamhet.....	47.6	+ 0.4	48.0
III. Bidrag från folkpensioneringsfonden ..	50.0	—	50.0
IV. Diverse inkomster	33.0	+ 3.4	36.4
Säger	1,988.9	+ 34.8	2,023.7
B. Inkomster av statens kapitalfonder:			
I. Statens affärsverksfonder	231.0	+ 10.0	241.0
II. Riksbanksfonden	10.0	—	10.0
III. Statens allmänna fastighetsfond	10.7	+ 0.3	11.0
IV. Försvarsväsendets fastighetsfond	10.4	—	10.4
V. Statens utlåningsfonder.....	16.2	—	16.2
VI. Fonden för låneunderstöd	1.6	—	1.6
VII. Fonden för statens aktier.....	22.6	— 5.0	17.6
VIII. Statens pensionsfonder	35.3	—	35.3
IX. Diverse kapitalfonder	0.8	—	0.8
Säger	338.6	+ 5.3	343.9
Summa	2,327.5	+ 40.1	2,367.6

Underskott att avföras å statens budgetutjämningsfond vid fullständigt
ianspråktagande av å beredskapsstat för försvarsväsendet under
driftbudgeten uppfört belopp .....

1,465.7

Bilaga.

budgetåret 1942/43.

Utgifter.

	Statsverks- propositionen Milj. kr.	Senare ändringar Milj. kr.	Summa Milj. kr.
A. Egentliga statsutgifter:			
I. Kungl. hov- och slottsstaterna	1.9	—	1.9
II. Justitiedepartementet	19.3	+ 0.1	19.4
III. Utrikesdepartementet	10.1	+ 0.0	10.1
IV. Försvarsdepartementet	713.0	+ 3.3	716.3
V. Socialdepartementet	425.6	+ 13.1	438.7
VI. Kommunikationsdepartementet	106.0	+ 0.2	106.2
VII. Finansdepartementet	69.7	+ 0.4	70.1
VIII. Ecklesiastikdepartementet	283.7	+ 0.1	283.8
IX. Jordbruksdepartementet	162.8	+ 15.3	178.1
X. Handelsdepartementet	27.4	+ 1.2	28.6
XI. Folkhushållningsdepartementet	135.4	+ 0.1	135.5
XII. Pensionsväsendet	75.6	+ 2.0	77.6
XIII. Oförutsedda utgifter	1.0	—	1.0
XIV. Riksdagen och dess verk m. m.	6.6	+ 0.0	6.6
Säger	2,038.1	+ 35.8	2,073.9
B. Utgifter för statens kapitalfonder:			
I. Luftfartsfonden	1.2	— 0.0	1.2
II. Riksgäldsfonden	214.0	— 3.0	211.0
III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar	67.9	+ 6.0	73.9
IV. Avskrivning av oreglerade kapitalme- delsförluster	3.3	—	3.3
Säger	286.4	+ 3.0	289.4
Summa	2,324.5	+ 38.8	2,863.3
Överskott att balanseras i avvaktan på slutlig reglering av riksstaten			4.3
Å beredskapsstat för försvarsväsendet under driftbudgeten uppfört be- lopp			1,470.0